

[Ministeren for kulturelle anliggender]

ordning, således at der ikke har været en sådan efterspørgsel, at rådighedssummen er blevet opbrugt.

Jeg vil gerne meget varmt takke hr. Steenholdt for hans indlæg, der var et meget vægtigt og meget værdifuldt supplement til min redegørelse og til den debat, der har været her i dag. Jeg vil gerne forsikre hr. Steenholdt om vor fulde respekt og, hvis jeg må tale for mig selv personligt, også meget dybe interesse, ikke alene for den grønlandske kultur i særdeleshed, men for minoritetskulturer i almindelighed. Når vi ikke er gået ind derpå, er det bestemt ikke udtryk for en manglende interesse derfor. Jeg har i mit daglige arbejde ofte fået indtryk af og set eksempler på det meget nære samarbejde, der er på en række af kulturområderne imellem den nye grønlandske administration og danske kulturinstanser.

Hermed sluttede forhandlingen.

Den sidste sag på dagsordenen var:

2) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om folkebiblioteker m.v.

(Lovforslag nr. L 195. Fremsat 26/3 81).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Mette Groes (S):

Lovforslaget går ud på at anvende 2,5 mill. kr. årlig af folkebibliotekernes dispositionssum til støtte for oprettelse og drift af kommunale lydavisere for blinde og svagtseende. Der er grund til at glæde sig over, at man på denne måde både vil hjælpe dem, der er i gang med at lave lydavisere, og sætte mod i dem, der tænker på det. Det er glædeligt, at blinde og svagtseende på denne måde ikke alene får mulighed for at følge med i de lokale begivenheder og blive orienteret om forhold af speciel interesse for dem, men også, at de ved at blive draget med ind i redaktionsarbejdet og tilrettelæggelsen af lydaviserne får mulighed for ved aktiv handlen at bryde deres isolation.

Socialdemokratiet kan anbefale lovforslaget varmt.

Brøndsted (V):

Det er med et lille smil, man modtager dette lovforslag. Man hoverer måske lidt og tænker: »således provokeret . . .«, og så går man i gang. Man tænker tilbage på de to gange, vi har behandlet et beslutningsforslag, sidst nr. B 28, og kan altså konstatere, at ministeren har talt stemmer eller ordførerrepræsentation sammen og har kunnet se, at der var et flertal for, at vi her og nu skulle have gjort noget ved lydavisagen.

Jeg vil da komplimentere forslagsstillerne til B 28 for deres stædighed; de kom en gang til, og hermed er vi nu nået frem til et lovforslag.

Vi kan nu bevise, hvad der blandt nogle af forslagsstillerne var lidt skepsis over for i sin tid, da vi behandlede det første gang, at vor indstilling var andet end pæne ord. Man antydede, at når først det kom til handling, så ville vor stillingtagen være mindre velvillig.

Vi går ind for både ideen og forslaget, men vi synes da nok, der er et og andet, vi skal se på. For det første må vi se på: hvordan forslår de 2,5 mill. kr., hvad skulle de have været brugt til, hvad får vi ikke for de penge? Der kan også være grund til at se på, om det er en rigtig fordeling af pengene. Der skulle jo kunne blive tale om igangsættelse i yderligere 25 kommuner.

Der er tale om en midlertidig lov, men ordningen skulle jo blive fortsat i den nye bibliotekslov. Den kender vi ikke endnu, så på forhånd kan vi ikke sige andet end, at vi vedtager dette lovforslag forhåbentlig hurtigt, og så må det have en løbetid, til vi er sikre på, at der kommer noget andet i stedet for.

Jeg vil sige ministeren tak, fordi en provokation er blevet til handling, og jeg skal i hvert fald love, at venstre i udvalget vil sørge for, at handlingen kan blive til virkelighed.

Gerda Møller (KF):

Jeg kan med samme begrundelse som hr. Brøndsted tilslutte mig takken til, jeg vil nævne SF først og dernæst ministeren. Vi har fra det konservative folkeparti været positive over for SF-forslaget de to gange, det har været behandlet, og er også positive over for det foreliggende lovforslag, for vi finder, at det er helt urimeligt, at blinde og svagtseende kun har adgang til 2 pct. af den information

[Gerda Møller]

gennem bibliotekerne, som alle andre medborgere i dette samfund har adgang til.

Nu ved vi jo, at dette lovforslag kun bliver en overgangsordning, når det formentlig bliver til lov. Jeg kunne ligesom hr. Brøndsted sige, at der nok er nogle problemer, som vi egentlig godt ville rejse i udvalget. Nu ved jeg ikke, om udvalgsarbejdet bliver kort, netop fordi det er en midlertidig lovgivning, men jeg vil da gerne sige, at med dette lovforslag – det er ikke for at blande malurt i bægeret – vælter man altså igen fra staten nogle udgifter over på kommunerne. Kommunerne har jo et udgiftsloft, og det kan meget nemt komme til at betyde, at kommuner, der er velvilligt indstillet over for at oprette lydavis, alligevel ikke vil have mulighed for at gøre det, fordi de ikke har penge.

Der står i bemærkningerne til lovforslaget, at der vil kunne blive til 25 kommuner. Jeg sidder også i Københavns borgerrepræsentation, og vi skal alene for at opfylde kriteriet oprette lydavis i 6 forskellige distriktsbiblioteker, så det kan godt blive en alvorlig belastning også for Københavns kommune. Det har man allerede gjort opmærksom på.

Trods det vil vi være positive over for denne overgangsordning, fordi vi mener, vi ikke vedblivende kan lade et så stort udsnit af vore borgere, som vi ønsker at integrere i det almindelige samfund, være uden de informationer, som alle vi andre får.

Lawaetz (FP):

Det drejer sig om en befolkningsgruppe, som vi alle kan have stor sympati for og nærer en helt naturlig lyst til at hjælpe, så jeg kan nogenlunde tilslutte mig, hvad hr. Brøndsted har sagt. Jeg har forstået det derhen, at det drejer sig om at bruge nogle midler, der er bevilget inden for det store område, og jeg mener nok, at det i og for sig var en menneskeligt fornuftig disposition at flytte dem over på dette felt og afhjælpe den mangel, som absolut findes.

Ingerlise Koefoed (SF):

Det er selvfølgelig med en vis glæde, at jeg står her i dag og ser på dette lovforslag. Det er også med en lille smule surhed – det skal jeg ikke lægge skjul på – for jeg kan i og for sig ikke forstå, at det er nødvendigt, når et parti fra oppositionen fremsætter et forslag,

som får stor tilslutning fra de andre partier i salen, at regeringen så absolut skal tage forslaget op, lave det om og lave det til sit eget, og jeg kan ikke forstå, at fru Mette Groes i hvert fald ikke i sin ordførertale lige kunne henvise til faderskabet eller moderskabet til dette forslag.

Bortset fra det er jeg selvfølgelig glad for, at man nu også fra socialdemokratiets side vil gøre noget for at imødekomme et meget stort behov hos en befolkningsgruppe, der meget længe har ønsket at få opfyldt sine muligheder for at få en bedre information om det lokalsamfund, de bor i, og som jo også ved sin fremtræden i kulturudvalget og ved alle de breve, de har skrevet til os, har gjort meget for at fortælle os, hvor vigtigt det var for dem. Det er vel nok en af de bedste deputationer, vi har haft i kulturudvalget, da de blinde og svagsynede kom, satte sig ned imellem os og fortalte, hvorfor de så gerne ville have en lydavis.

Jeg glemmer ikke, da hr. Lasse Budtz som altid sagde: værsgo, vil I være så venlige at fortælle os, hvad I er kommet for, at en af dem løftede hovedet og bevægede det rundt imod os og sagde: nu må I huske på, at vi ikke kan se jer, der sidder her, så vil I ikke være så venlige at sige, hvad I hedder, og hvad I repræsenterer, så vi ved, hvem det er, vi taler med. Det var vel nok det bedste eksempel på, hvordan de mennesker har det, hvordan de opfatter sig selv, og hvor klart de forstår at redegøre for deres egen situation.

Der er et par ting i dette forslag, som jeg nok er lidt tvivlende over for, og det er bl.a. spørgsmålet om, hvor man skal skaffe pengene fra. I kulturministerens redegørelse, som vi behandlede under den forrige debat, stod der, at man fra regeringsmagtens side havde været meget villig til at stille penge fra lovrammerne til rådighed for kulturelle formål, og jeg kan i og for sig ikke forstå, at man ikke kunne have fundet de 2,5 mill. kr. i de rammer, der er til ny lovgivning. Jeg vil også meget gerne se på det, kulturministeren sagde om, at kommunerne i øvrigt ikke havde brugt dispositionssummen, som år for år er blevet mindre.

Det andet, jeg er en lille smule tvivlende over for, er, at der af denne sum også skal ydes tilskud til kommuner, som allerede er i gang. Jeg forstår godt den pæne tanke, der ligger i, at man ikke vil snyde nogen, men

[Ingerlise Koefoed]

jeg vil på den anden side sige, at man skal passe på, man ikke kommer til at bruge disse små bevillinger op. Netop når fru Gerda Møller henviser til situationen i København, vil jeg sige, at det for mig er vigtigere, at København får mulighed for at få 50 pct. støtte til sine 6 distriktslydavisere, end at kommuner, der allerede er i gang, får nogle penge.

Der må i hvert fald sættes en tidsramme. Det kan ikke være rimeligt, at kommuner, der har været i gang 2-3 år, nu pludselig skal have 50 pct. i tilskud. Man startede jo i sin tid, for at nævne et eksempel, musikbiblioteker, før man kunne få statstilskud til disse, og jeg har aldrig hørt om, at man fik efterbevilget statstilskuddet, da loven gjorde det muligt at få statstilskud også til drift af musikbiblioteker.

Men bortset fra dette vil jeg her takke alle dem, der tidligere har været venligt indstillet over for vores forslag, og jeg vil bede hr. Brøndsted undskylde, hvis jeg har været for mistænksom; det er noget, man bliver, når man har siddet her i folketinget en tid, og det er jo dejligt, når det en gang imellem viser sig, at det ikke var nødvendigt.

Aase Olesen (RV):

Da det radikale venstres ordfører i denne sag, fru Janne Normann, ikke kan være til stede i dag, skal jeg på det radikale venstres vegne anbefale lovforslag nr. L 195 på samme måde, som vi gjorde, da SF tidligere fremsatte forslaget.

Jeg ved ikke, om det kan hjælpe lidt på fru Ingerlise Koefoeds surhed, men jeg vil i hvert fald gerne sige, at det jo heldigvis ikke er i alle sager, at socialdemokratiet er så smålig som i denne sag. Jeg minder om, at justitsministeriet udmærket godt kunne huske at nævne, hvem det var, der havde fremsat forslag til ændring af personnavneloven, men den slags kan man åbenbart ikke klare i kulturministeriet. Det kan vi små partier jo så beklage, men jeg synes altså, SF fortjener tak, fordi de har fremsat forslaget og givet anledning til, at vi nu får denne lovgivning igennem.

Wilhelm (VS):

Vi vil gerne lykønske SF med dette regeringsforslag. Jeg ved ikke, om regeringen kunne have gjort det rent administrativt efter

et beslutningsforslag, men ellers er det til en vis grad – jeg skal komme ind på manglerne i det om lidt – simpelt hen det, man blev opfordret til ved beslutningsforslaget, og det skal dog også siges, at ministeren i sin fremsættelsestale har nævnt SFs forslag.

Dernæst vil jeg, for jeg ved ikke hvilken gang, sige, at jeg synes, det er lidt dårligt, at tingene er så ringe oplyst i et forslag. Det havde været et meget lille arbejde at optrykke de gældende paragraffer og ikke bare den nye paragraf. Det havde også været et meget lille arbejde i selve lovforslaget at nævne, hvor stor den rådighedssum er, som man vil tage disse 2½ mill. kr. af, så vi ikke alle sammen skal slå op i finansloven, og hvor vi ellers kan slå op, for at finde ud af, at rådighedssummen er på 18 mill. kr. Det er i hvert fald for de små partier med det hektiske arbejdstempo, der er herinde, en hjælp, hvis sådanne basale oplysninger er med i selve fremsættelsen, bemærkningerne eller i bilag på en eller anden måde. Det var det sædvanlige ankepunkt.

Om selve indholdet vil jeg sige, at der for mig at se er en forskel på SFs forslag, som fik så stor og positiv modtagelse for et halvt års tid siden, og så dette her. For jeg opfattede SFs forslag som en opfordring til regeringen om en særbevilling, indtil der var kommet en ny lov, medens det, regeringen nu foreslår, er at tage 2,5 mill. kr. til dette særlige formål fra dens sum på 18 mill. kr., som er til rådighed for udbygning af de biblioteksvæsnere, der er længst væk fra en acceptabel standard, og som vi lige under den foregående debat hørte hr. Lasse Budtz sige var alt for lille. Og hvor kan vi forvente at de 2,5 mill. kr. til det særlige formål især vil gå? Det er min fornemmelse, at de især vil gå til de ikke i forvejen dårligst udbyggede biblioteksvæsnere generelt taget. Det synes jeg altså er et kritikpunkt og måske i virkeligheden den egentlige årsag til, at regeringen er nødt til at komme med et særligt forslag, for det er klart, at man ikke kan udvide anvendelsesområdet for penge, der allerede er bevilget på denne måde, uden at det bliver ved lovforslag. Om man kunne have gjort det andet rent administrativt, skal jeg ikke gøre mig klog på.

Men jeg synes, vi har grund til at gentage sonderingen fra i efteråret, og vi har grund til at høre, om venstres, de konservatives

[Wilhelm]

m.fl.s velvilje bærer så langt, som hr. Brøndsted, fru Gerda Møller m.fl. gerne vil fortælle os her. Er det sådan, at den velvilje, de viste i efteråret over for SFs forslag, hvor det drejede sig om en særbevilling på 2,5 mill. kr., også gælder i dag, synes jeg, ministeren skal tage det til sig, så man lige fra første færd bliver klar over, at det ikke er nødvendigt at hugge ind på den rådighedssum, der skulle gå til udbygning af de dårligste biblioteksvæsnere.

Hvis velviljen over for SFs forslag, der jo gik på en sådan særlig bevilling, er til stede i fuldt omfang, og hvis fru Ingerlise Koefoed havde grund til at æde sin mistænksomhed i sig, som hun så venligt gjorde for et øjeblik siden, skal vi bare have at vide fra hr. Brøndsted og fra fru Gerda Møller, og hvem der ellers har lyst til at ytre sig om det, at de er parat til at gøre det, som det blev foreslået i sin tid af SF, ved en særbevilling og ikke ved at tage det fra rådighedssummen.

Steffensen (KrF):

Kristeligt folkeparti er også tilfreds med, at det nu er gået sådan, at det forslag, som SF har fremsat to gange, er blevet til et lovforslag. Man kan diskutere fremgangsmåden, men det er jo sket ofte i dette hus, at det er gået, som det er gået her, og jeg synes, vi skal glæde os over, at vi er kommet så vidt, som vi nu altså er.

Kristeligt folkeparti var, da forslaget var fremme fra SF, positiv over for de tanker, som lå i det. Det er vi stadig væk, og vi vil gerne være med til at finde løsninger på det problem, som er absolut aktuelt, og som der også bør findes en løsning på. Om det så skal være sådan, som det er antydnet i bemærkningerne, eller det skal være på anden vis, må vi drøfte i udvalget. Vi er indstillet på at medvirke til et hurtigt og positivt udvalgsarbejde for at få dette her gennemført så hurtigt som muligt.

Endelig har jeg lovet at sige fra hr. Arne Melchior, som ikke kunne være her nu, at CD har den samme indstilling og positive holdning til forslaget.

Mølgaard (DR):

Den positive indstilling, retsforbundet tidligere har tilkendegivet over for SFs forslag, gør sig selvfølgelig også gældende over for

dette forslag. Detaljerne vil vi drøfte under udvalgsbehandlingen, men velviljen skal der ikke være tvivl om.

Ministeren for kulturelle anliggender (Lise Østergaard):

Jeg vil gerne sige tak for den positive modtagelse, dette lovforslag har fået. Når selv fremskridtspartiet kan udtale, at man nogenlunde kan tilslutte sig, mener jeg ikke; man kan opnå meget mere.

Jeg skal ikke knytte mange kommentarer til ordførernes synspunkter, men vil dog gerne gøre en enkelt kommentar til det, fru Ingerlise Koefoed meget venligt kalder sin lette surhed. Der er en forskel imellem SFs beslutningsforslag og det foreliggende lovforslag.

Forholdet er det, at vi foreslår, at man kan bruge op til et vist beløb af rådighedssummen til hjælp til start af disse lydavisere. Dersom det beløb ikke bliver anvendt fuldt ud – og det tør jeg ikke helt udelukke ikke godt kan ske, om end måske ikke så meget det første år – vil det overskydende beløb stadig væk være på rådighedssummen og altså være disponibelt til biblioteksformål.

Sagen er den, at der over 5 år er blevet oprettet 19 lydavisere i biblioteksregie og 4 i anden regie. Hvis vi også skulle – hvad vi ønsker – tilgodese dem med en vis lettelse ud fra en retfærdighedstankegang, da det dog er sket over så få år – og jeg forstår egentlig ikke helt, at fru Ingerlise Koefoed ikke kan følge os i den tanke – ville der det første år medgå 0,9 mill. kr. dertil med 50 pct.s driftstilskud og en beregnet driftsudgift på 100.000 kr. om året; så bliver der nok tilbage til 16 nye lydavisere i dette finansår. Der er altså oprettet 19 lydavisere over 5 år, og der vil så være nok til 16 i dette finansår og godt det dobbelte i det følgende.

Om der vil komme et sådant tempo i oprettelsen af lydavisere, er vanskeligt at vide, men i hvert fald har vi indbygget en fleksibilitet. I betragtning af – og det siger jeg direkte til hr. Wilhelm – at forholdet er det, at rådighedssummen jo ganske rigtig er til rådighed for kommuner, hvis biblioteksudbygning er mangelfuld, og som ønsker at forbedre dette, således at disse kommuner kan opnå dækning af op til 2/3 af de udgifter, de har dertil, og i betragtning af, at efterspørgslen fra kommunerne efter denne rådighedssum

[Ministeren for kulturelle anliggender]

ikke har været så stor, at den nogen sinde er brugt op, kan jeg ikke se, at der går noget fra nogen andre formål. Det er sådan set den tekniske tankegang, som har ligget bag vores udformning af lovforslaget.

Ingerlise Koefoed (SF):

Jeg har et enkelt spørgsmål til kulturministeren i anledning af, at ministeren siger, at hvis pengene ikke bliver brugt op, kan de gå tilbage og blive brugt i dispositionssummen. Jeg mener, det er udmærket, at dette lovforslag træder i kraft i finansåret 1981. Jeg mener også, det nok bliver umuligt at få 16 biblioteksvæsenere til at starte en lydavis, fordi de ikke har det med på budgettet. Derfor vil jeg opfordre til, at man i forbindelse med denne del af dispositionssummen ligesom med den øvrige del af dispositionssummen får indføjnet en bemærkning om, at hvad der i denne sum ikke bliver opbrugt inden for dette finansår, kan overføres til det næste, for ellers mener jeg, det er urimeligt med de 2,5 mill. kr. for 1981.

Ministeren for kulturelle anliggender (Lise Østergaard):

Blot det korte svar, at det nok er et forhold, vi skulle drøfte i udvalget, men netop det er hensigten.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Fjerde næstformand (Ebba Strange):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til kulturudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden:**Fjerde næstformand (Ebba Strange):**

Der er ikke mere på dagsordenen.

Medlemmer af folketinget Christophersen

(V), Enggaard (V), Poul Schlüter (KF), Grove (KF), Arne Bjerregaard (KrF) og Chr. Christensen (KrF) har meddelt mig, at de ønsker til statsministeren at stille følgende:

Forespørgsel.

»Hvilke initiativer vil regeringen tage for at bringe slagterikonflikten til ophør hurtigst muligt?«

(Forespørgsel nr. 33).

Medlemmer af folketinget Ivar Hansen (V) og Grove (KF) har meddelt mig, at de ønsker til ministeren for offentlige arbejder at stille følgende:

Forespørgsel.

»Hvilke initiativer vil ministeren tage for hurtigt at sikre normal flyvetrafik fra danske lufthavne, såvel udenrigs- som indenrigsflyvning?«

(Forespørgsel nr. 34).

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Markedsudvalget (23/4 81):

Udtræder: Tang Sørensen (FP)
Nyt medl.: Askjær Jørgensen (FP)

Arbejdsmarkedsudvalget (23/4 81):

Udtræder: Mølgaard (DR)
Ny stedf.: Ib Christensen (DR)

Markedsudvalget (23/4 81):

Udtræder: Askjær Jørgensen (FP)
Nyt medl.: Tang Sørensen (FP)

Erhvervsudvalget (23/4 81):

Udtræder: Kirsten Jacobsen (FP)
Nyt medl.: Pilgaard Andersen (FP)

Folketingets næste møde afholdes i morgen, fredag den 24. april 1981, kl. 10.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den i salen opslåede dagsorden.

Mødet hævet kl. 16.47